

OBICEIURI POPULARE ROMĂNEȘTI OGLINDITE ÎN VECHI CALENDARE ARDELENEȘTI

În anul 1889 și 1890 apar în „Edițiunea Academiei Române“ două lucrări de referință în etnologia românească, purtând același titlu: „*Nunta la Români. Studiu istorico-etnografic comparativ*“. Prima lucrare, premiată cu premiul „Eliade Rădulescu“, aparține Elenei Sevastos; a doua apărută în 1890, aparține lui Simion Florea Marian. Sunt culegeri complexe de obiceiuri populare, pentru care ambii autori au folosit informație de teren din diferite zone ale țării, precum și o variată bibliografie cuprinzând lucrări din antichitate până în epoca modernă. Se pune astfel la dispoziția specialiștilor și a publicului larg un tezaur, cu atât mai prețios, cu cât pe măsură ce viața la țară se moderniza, complexitatea obiceiurilor legate de ciclul vieții se pierdea și semnificațiile se uitau. Importante erau și paralele făcute cu obiceiuri similare macedo-române, albaneze, precum și cu cele romane, subliniindu-se astfel, originea lor din antichitate, în Epoca Romană sau chiar, mai departe, în rădăcinile indo-europene.

Amândouă lucrările se înscriu în linia aceluia respect pentru originea romană a poporului român, inițiat de fruntașii Școlii Ardelene și imprimat mentalității secolului al XIX-lea, caracteristic și începutului secolului al XX-lea¹.

Cu patruzeci de ani înainte, într-un Calendar românesc din Ardeal, găsim o interesantă paralelă între obiceiurile de nuntă la Romani și cele ale urmașilor lor actuali Români, ceea ce demonstrează încă de la mijlocul secolului al XIX-lea, existența unor preocupări serioase de culegere și analizare a originii obiceiurilor populare. (v. Anexa I).

În secolul al XIX-lea, calendarele reprezentau o categorie specială de publicații periodice, cu o importanță deosebită pe plan cultural, mai ales în Transilvania. Destinate știutorilor de carte, cu predilecție celor de la sate, accesibile, ele au înlocuit presa până la apariția *Telegrafului Român* din 1853. Prin intermediul lor, literatura originală din Principate a fost răspândită în Ardeal, unde obținerea cărților românești de dincolo de Carpați era o problemă în secolul al XIX-lea. Tot prin intermediul lor s-au transmis idei generoase; ele reprezentau lumina care pătrundea în cele mai îndepărtate sate².

Cei care s-au îngrijit de apariția calendarelor, au îmbinat în mod fericit materialele menite să satisfacă gusturile cititorilor, dându-le informații diverse de natură economică, istorică, beletristică, deschizându-le noi orizonturi, ridicându-le nivelul cultural și întărindu-le sen-

¹ E. Sevastos, *Nunta la români. Studiu istorico-etnografică comparativă*, București, 1889.

² S. Fl. Marianu, *Nunta la români. Studia istorico-etnografica comparativa* București, 1890, vol. I.

² E. Dunăreanu, *Calendarele românești sibiene. 1793—1970*, Sibiu, 1970, p. 5.

timentul național. Se promova astfel, unitatea națională prin cea culturală, iar Calendarul se dovedea a fi în acest scop un mijloc eficient.

Pe această linie se înscrie și *Calendarul Rumânesc* de care ne ocupăm. Mesajul către cititori din ediția jubiliară din 1892 îi expune istoricul și scopul astfel:

„O sută de ani“, O sută de ani se împlinesc în anul acest, decând pentru întâia dată s'a pus prin privilegiata tipografia a lui Ioan Bart din Sibiu în mâinile cărturarilor români folositoarea cărticică. *Calendariu pe anul de la Hristos 1792 întocmit pe gradurile și clima Principatului Ardealului și a altor țări învecinate*“.

Mai târziu, tipografia Bart trecând cu privilegiu cu tot, asupra lui Georgie de Clozius și apoi asupra „erezilor lui Georgie de Clozius“ s-a îngrijit de apariția anuală a calendariului, reușind ca ... în timp de o sută de ani /să adauge/ și Căalendarul acesta, în haină modestă, în care s-a înfățișat, o mică particică la creșterea printre Români a gustului pentru cetit, la petrecerea prin lucruri folositoare și la învățarea de lucruri de trebuință în îndeletnicire lor. Și împrejurarea căci o sută de ani acest calendariu s'a ținut în grația cetitoriului — lucru care până acum nu se poate zice despre multe alte tipărituri românești — este și ea o dovadă, că cei ce au lucrat la acest calendariu au nimerit gustul și trebuințele cercului de cetitori pentru care e merit.

În toamna anului 1890, tipografia și editura „erezilor lui Clozius“ au trecut în mâinile harnicului tipograf și vânzător de cărți W. Krafft din Sibiu, „... cunoscut mai mult Românilor prin tipărirea mai multor cărți folositoare românești, precum și prin vânzarea de cărți românești de tot felul, fără îndoială că și Căalendarul care acum a trecut în mâinile sale, îi va da îngrijirile trebuincioase, pentru ca și mai departe să-și îplinească chemarea, ca pe lângă cele calendaristice, să dea și materii de cetit, de petrecere și folositoare“³.

Calendarul apare între anii 1793—1911 și-l întâlnim sub numele de *Cărintariu Rumânesc* (1793); *Calendar Românesc* (1802); *Calendariu pe Anul de la Hristos ...* (1820—) și *Cel mai vechi Calendariu pe anul de la Hristos ...* (din 1904—)⁴.

Deși foarte solicitat și apreciat pe vremea lui (sau tocmai din această cauză) s-au păstrat din acest calendar românesc puține exemplare în bibliotecile din Sibiu: 10 exemplare la Biblioteca ASTRA și 25 exemplare la Biblioteca Muzeului Brukenthal din Sibiu.

Se prezintă într-o formă fizică modestă, format mic, cu pagini numerotate, alfabet chirilic, (după mijlocul secolului al XIX-lea, cel de tranziție). Cuprinsul respectă construcția obișnuită a calendarelor: o primă parte cuprinzând datele calendaristice și „Genealogia Chesaro-Crăieștii Stăpânitoare Curți Austriacești“, iar a doua parte este destinată „pentru trecerea vremii“, fiind partea cea mai captivantă, constituită din sfaturi gospodărești utile, anecdote, povestiri moralizatoare,

³ *Calendariu pe anul de la Hristos 1892 care este bisect și se cuprinde din 366 de zile. Întocmit pe Gradurile și Cîlma Marelui Principat al Ardealului și a altor Țări învecinate. Anul C.*, Sibiu, Edit. prevedictur'a și tip. Tipografiei lui W. Krafft.

⁴ E. Dunăreanu, *op. cit.*, p. 239—269.

texte cu conținut istoric, etnografic, geografic, politic sau filozofic, precum și poezii.

În șapte numere sunt descrise obiceiuri populare românești, preluate de la strămoșii Romani: anii 1845; 1846; 1847; 1848; 1849; 1877; 1878. Este vorba de obiceiuri populare legate de ciclul vieții, cele privind obiceiul nunții la Romani și la Români (asupra căruia dorim să ne oprim) ocupând două numere: în numărul din anul 1848, titlul articolului este: *Despre oarecare obiceiuri observate (păzite) la însurăciunea Romanilor, obicinuite și între Românii, mai cu seamă din Ardeal*, (vezi Anexa I).

În 1877, articolul poartă titlul: *Despre nunțile Romanilor*. El reia informația din 1848, aducându-i unele adăugiri și îmbunătățiri.

Deoarece Calendarul nu se supune rigorilor redactării unei lucrări științifice, nu este specificat numele vreunui autor, nici din antichitate, nici contemporan, totuși cel care a redactat articolul se prezintă a fi bine documentat asupra desfășurării ceremoniilor antice ilustrându-și descrierile cu exemple celebre, dovedind un studiu temeinic al subiectului.

Fiecare moment important al ceremonialului căsătoriei este descris cu amănunte, sunt explicate simbolurile, gesturile rituale. Descrierea se derulează după desfășurarea cronologică a momentelor care compun ceremonia căsătoriei.

La început este accentuat faptul că „Romanilor (precum arată împăratul Iustinian în Instituțiuni) le era oprit a se căsători cu fecioare de alt neam... și la noi păstrându-se obiceiul de a lua mireasă din sat... pentru a-i ști vița și sămânța...”, pentru a păstra neamul și religia. (vezi Anexa I).

Urmează momentul „Încredințării”, al logodnei: SPONSALIA, la Romani momentul când se schimbau inelele între tinerii care intenționau să se căsătorească. Se menționează că ziua căsătoriei era aleasă cu grijă, pentru a nu fi nefastă, cum erau de exemplu zilele patronate de zeul Marte.

Nu este uitată ceremonia religioasă care precede nunta, când se invocă zeița Iunona ca protectoare a căminului conjugal.

Descrierea toaletei miresei începe cu pieptănătura: i se face cărare cu sulița, gest cu multiple semnificații (armă închinată Iunonei; aminteste de răpirea Sabinelor; atingerea ei ajută să aibă feciori viteji). Mireasa apoi este îmbrăcată în „tunică dreaptă, în amintirea Caiei Cecilia, soția regelui Tarquinius Priscus, model de hărnicie și virtute, calități ce prin imitarea gestului primei purtătoare a acestui veșmânt vor trece asupra tinerei mirese.

Flamenul, vâlul portocaliu ce-i acoperă fața este simbolul nevinovăției și al pudorii.

Tot simbolic este brâul de lână, cingulum, înodat cu măiestrie, pe care tânărul soț avea datoria să-l dezlege în noaptea nunții.

Tâmpilele erau încinse cu o cunună de flori.

Astfel împodobită, mireasa se refugiază în brațele mamei, sau în ale unor rude feminine, de unde însoțitorii mirelui o iau, aparent cu

forța, după o prefăcută împotrivire, scenă care reeditează răpirea Sabinelor, motiv des pomenit în istoria romană.

Mireasa era dusă soțului care o așteaptă cu casa împodobită cu flori și verdeață.

În cortegiul miresei se remarcă trei copii (doi o duceau de mână, iar al treilea îi lumina drumul cu o torță), pronuba, o femeie căsătorită doar o singură dată (univira) care o iniția în tainele căsătoriei și fete tinere care purtau furcă, fus și resuc, simbolul noilor îndatoriri de soție. Era la mare cinste matroana romană care lucra singură hainele soțului. Este pomenit exemplul fericitului soț Octavian August care purta doar haine lucrate de soție și fiică.

Înainte de casa soțului pe o masă împodobită cu flori se află pâine, sare și băutură. Mireasa se urcă pe ea și aruncă în cele patru puncte cardinale grâu, pentru a îndepărta și risipi relele și a spori norocul în casă.

Intrarea în noua sa locuință era marcată de un întreg ritual care o legitima ca viitoare stăpână. În primul rând, pronunțarea formulei sacramentale „ubi tu Caius ego Caiam“, ca răspuns la întrebarea soțului „Cine ești și care e numele tău?“⁵. Aceasta însemna: unde tu domn și tatăl familiei, acolo eu doamnă și mama familiei.

Mireasa este trecută peste pragul casei. Pragul nu trebuia atins cu acest prilej. Cel mai rău semn pentru începutul vieții noii familii era împiedicarea miresei sau lovirea ei de prag.

Mireasa primește cheile casei, căreia trebuie de acum înainte să-i poarte de grijă, atingerea lor aducându-i în viitor o naștere ușoară. (cheile descuie). I se dă în mână „foc și apă“, spre a se arăta că din foc și umezeală răsar toate. Era stropită cu apă și la rândul ei stropea și ea pe nuntași: gest cu sens de purificare și belșug.

La petrecerea ce urma, participau nuntașii care cu acest prilej aduceau și daruri mirilor.

Pronuba pregătea camera mirilor așternând toga pe pat, și aducea mireasa în brațe, culcând-o. Tânăra aștepta împlinirea căsătoriei, marcată de gestul simbolic al desfacerii brăului de către soț.

Nuntașilor înainte de plecare li se împărțeau diferite daruri.

După trei zile se făceau ospete la casa soțului și cuscrii trimiteau daruri tinerei soții.

După descrierea fiecărei etape a ceremoniei autorul anonim arată asemănarea cu obiceiurile la nunțile românești din vremea sa. Uneori însemnarea este lapidară: „așa se face și acum, așa se face și la noi, întocmai se face și la români“. Alteori, descrierea obiceiului la români este amănunțită. Astfel în numărul din 1848, pomenind despre mijlocitorii dintre miri la români, colăcarii, se face descrierea rolului lor în ceremonie și se dă o variantă a dialogului purtat între vornicul miresei și colăcarii mirelui trimiși după ea.

Textul autentic al orației mărește valoarea documentară a articolului și respectiv a Calendarului. (vezi Anexa I).

⁵ N. Lascu, *Cum trăiau romanii*, București, 1965.

În unele locuri autorul menționează că unele din obiceiurile înșirate nu se mai practică.

Întreaga lucrare este penetrată de mândria autorului că poporul lui se trage din vechii Romani și de convingerea că românii actuali, dacă-și păstrează datinile, nu sunt cu nimic mai prejos decât strămoșii lor din Antichitate.

Precedând cu mulți ani lucrările de sinteză ale E. Sevastos și S. Florea Marian, Calendarul, mult mai la îndemâna maselor largi de cititori, își făcea datoria de a ține treaz spiritul național, prezentând bogăția obiceiurilor populare, ce împodobesc momentele importante ale vieții, într-un mod accesibil și agreabil, încât aproape nu se sesiza cât de precisă era documentația autorului.

Calendarul făcea și serviciul de a tezauriza creațiile populare care începeau să se uite. Ele erau aduse ca argument, pentru ca poporul să nu se abată de la drumul său natural de evoluție în istorie. Astfel, în mesajul de rămas bun din anul 1911 se spunea: „119 ani am intrat în casele voastre... Curgerea mi-am plinit, dorința mi-am făcut... stăruiiți pe lângă femeile voastre să nu dea banii pe niște zdrențe ușoare de târg ci să toarcă, să țese și să coase ele îmbrăcămintea căsenilor, cum făceau mamele și bunicele lor... Băgați de seamă că cu haine cumpărate ni se strică portul. Țineți minte că port frumos și sănătos nu se află altul pe fața pământului... Dați-vă copii la școală să învețe, că fără învățatură nu se mai poate trăi în ziua de azi... îndemnați-i să citească în cărți și fă-i ca să învețe mereu câte ceva”⁶.

Cu toate că din 1848 până în prezent, înafara lucrărilor menționate ale E. Sevastos și S. Florea Marian au apărut multe studii de specialitate asupra obiceiurilor, calendarele vechi continuă să fie o sursă de informație care oferă surprize plăcute etnologilor, fiind un material de studiu ce nu poate și nu trebuie să fie ignorat.

OLGA ȘERBĂNESCU-CARMINA MAIOR

Anexa I.

1. DESPRE OARECARE OBICEIURI OBSERVATE (PĂZITE) LA ÎNSURĂCIUNEA ROMANILOR OBICINUTE ȘI ÎNTRE ROMÂNII MAI CU SEAMĂ DIN ARDEAL

(urmare din anul trecut)

Romanilor, (precum arată împăratul Iustinian în Instituțiuni), le era oprit a se căsători cu fecioare de alt neam, fără numai cu Romane. Această datină de a lua Romanii numai după Romane și nu alt neam, și până astăzi mai întreagă se ține la noi Strănepoții lor; căci experiența ne învață, cumcă arar se află alevărat Român să ia muiere de alt neam, tocmai de ar fi acel neam și de o religie cu el, ba încă nici în alte sate bucurosi nu-și caută muiere, zicând: să ști vița și sămânța.

După Încredințare, Miresii se puneau o cunună de flori mirositoare peste tâmplele capului, după aceea se îmbrăca cu tunica dreaptă, întru semn de căsă-

⁶ E. Dunăreanu, *op. cit.*, p. 268—269.

torie norocoasă. Asemenea cunună până astăzi se pune și miresele Române, și în multe părți fetele nu se mărită cu vestmintele cele de rând, ci au nește îmbrăcăminte anume de nuntă gătite, care apoi după nuntă nu le mai poartă.

Fața Miresii se acoperea cu o pânză ce însemna sfială, și nevinovăția fecioriei. Asemenea pânză întrebuițează și miresele Române, — cu carea așa se învăluiesc, acoperind tot capul, cât numai ochii lor se pot vedea. — După aceea se încingea fecioara cu brău de lână, care trebuia să-l dezlege bărbatul în patul nunții, adică în timpul culcării dintâi, întru semn, că însoțiii tineri să fie norocoși în nașterea pruncilor, sau se putea înțelege și dezlegarea nevinovatei feciorii carea acum cu măritarea, firește trebuia să o piardă. Această încingere și descingere ce îndatinează și până astăzi la Români, tocma în acel mod, ca și oarecândva la strămoșii Romani, precum precunoscut este.

În acest chip înfrumusețată și gătită fiind Mireasa o răpea unul dintre nuntașii din brațele mamăsa, sau a altei rudenii, și se ducea la casa Mirelui de trei prunci, dintră carii unul mergea înainte cu o făclie de brad aprinsă; iar ceilalți doi o ținea de mâini, petrecând pre mireasă fete cu furcă, cu fus și resuc în mâini, în semnul toarcerii și a lucrării de vestminte. Că femeile Romanilor nu era îndatorate spre alt lucru, ci numai spre lucrarea lânii și a vestmăntelor celor lipsă în casă. — Răpirea miresii la Români de astăzi se face într'acest mod: fiind mireasa înfrumusețată, și cu toate, toatele de nuntă gătită, se închide într-o cămară, încă mai cu o muier; ajungând nuntașii la casa de nuntă, se duce Deverul adică Ducătorul miresii către ușa acei cămări, și făcând niște tocmele cu închisele femei, mai pre urmă în formă de tărie împinge ușa, și apoi apucând pe tânăra de mână se face că o smulge din brațele celeilalte femei. — Ba încă adeseori răpesc feciorii fetele și cu deatâria nevrând părinții a le da voie bună după ei. Aceasta are rădăcina sa în răpirea Sabinelor, despre care s-a cuvântat în Calendarul din A. 1846. — Mireasa astfel răpită o plăce Deverul de mână sau de mănăștergură la casa bărbatului ei. — Datina lucrării de lână, și de alte vestminte căsești, cu totul s-au păstrat prin Românele noastre până astăzi; căci precum de obște cunoscut este, și toți scriitorii străini mărturisesc, Românele sunt mai sărguitoare și mai istete în lucrarea vestmăntelor celor spre îmbrăcarea a toatei familii trebuincioase, decât orice fămei de alt neam. Ba încă nu numai la vestmintele, ci și la câmp lucrează mai asemenea cu bărbații.

La Romani purta un prunc cele de trebuință miresii într-un vas. Acum duce un nuntaș lucrurile miresii în desagi pe umăr, sau și într-o ladă.

După aceea frățiile, vecinii și amicii (prietenii) petrecea în număr mare nunta, aducând fieștecarele câte ceva dar miresii. Ușile și omșorii casei bărbatului era înfrumusețate cu flori, frunze și cu strane împistrite la ajungerea miresii acolo, cărăi totuși nu-i era slobod să intre acolo de sine în casă, până ce nu o ridică alții peste pragul casei. La Români de astăzi aducerea de daruri la nuntă, se face nu numai prin frății și rudenii, ci și prin străini. Iar primirea miresii la casa bărbatului se face într-acest chip: dinaintea casei se pune o masă și se așterne un straiu pre dânsa, încă se presară și flori; se pune pâine, sare și beutură deasupra, pe carea apoi suindu-se tânăra, aruncă grăunțe de grâu în patru părți ale lume, adecă către răsărit, apus, miazănoapte și miazăzi, prin care aruncare aceia care erau să ajungă, ca: precum zboară și se îndepărtează grăunțele fiind aruncate, așa să zboare și să se îndepărteze toate relele de către căsătoria sa. Încă și aceia, ca precum grăul semănă foarte înmulțite fructuri aduce, așa să se înmulțească și să sporească norocirea lor. — Asemenea și introducerea miresii în casă se face prin tatăl mirelui, adecă: socru ridică pe noru sa în brațe, și așa o trece preste prag: într-alte locuri iară trec miresele singure peste pragul casei, ci pășesc de sus, ca nu cumva să se atingă de prag.

Fundamentul datinei de a ridica mireasa preste prag de acolo se trăgea: sau spre aducerea aminte, cum că muierile Romanilor cele dintâie, nu de voie bună, ci răpite, cu tărie fuseră aduse în casele Romanilor; sau pentru că vrea să arate, că fără de voie intră acolo, va să și piarză fecioria.

După ce intra mireasa în casă, i se dă cheile în mână, doară ca să fie des-cuiată și ușoară la nașterea de prunci, sau și spre semn de a purta grija casei: așa este a vedea și pre nevestele Române purtând chie și pungă, care le dă lor nașul de la nuntă. După aceia i se da în mână apă și foc, spre a arăta, că din căldură și umezeală răsăresc și se nasc toate. Apoi se stropea tânăra cu apă, sau

ca să vină spălată și curată la bărbat sau ca să împărtașească focul și umezeala sa cu bărbatiul. La Români de acum stropirea cu apă așa se face: mai întâi se stropște mireasa, după aia apoi stând ea la pragul casei dinlăuntru, stropște pre toți cei ce se află la nuntă cu aceea apă, și șterge cu un ștergariu anume gătit. Nuntașii sunt îndatorați a se strecura preste prag, ca să-i poată ștropi mireasa.

La nuntele Romanilor era unii, care se zicea Patrini, sau Matrini mirelui: pe aceștia Români acum îi numesc frați de mire și de mireasă.

După toate acestea, mirele da miresii și tuturor oaspeților cina de nuntă, precum dădea și mireasa sau părinții ei cu prilejul încredințării o cină mirelui. — Într-aceia se gătea patul de nuntă în care se așternea Toga (toga era vestmântul cel mai de frunte la Romani, și era de lână, rătund, și închis, fără mâneci, care numai cu aruncarea acoperea trupul omului întreg.) (La Români se așterne straiul cel de la mireasa adus mai preurmă apropiindu-se tinera spre patul bărbatului, o mireasă nuntăse și numai cu un bărbat cununată, o lua în brațe, și o pune în pat. Asemenea și acum, culcă câte vreo mireasă pre mireasa în pat, dar adeseori și nașu. — Aci precum s-au arătat mai sus, trebuia să deslege bărbatul brațul miresii, și așa se împlinea cununia.

Într-acest mod se făcea mirele aceia ce era mainainte mireasă. Nuntașilor și amicilor cei ce acum pleca cătră casă li se împărțea daruri de multe feluri. Împărțirea darurilor se mai ține și acum, în unele locuri mireasa le împarte îndată după cununie, iar într-altele se face a treia zi de nuntă. După trei zile iară se prenoia ospătarea la casa bărbatului, și atunci trimitea frățiile și cuscriile darurile (dârzele) miresii. Asemenea și cuscriile se țin la Români, la unii întocma ca la Romani a treia zi, iar la alții la o săptămână după cununie.

La trei zile apoi căpătând mireasa libertatea (slobozenia) în casa bărbatului, și făcându-se stăpână, da mulțămită zeilor, făcându-le serbare, și aducându-le arderi spre închinăciune. Acum noii căsătorii în înțea duminică după cununia lor duc prescură, paos și o lumină la biserică spre mulțămire și închinăciunea adevăratului Dumnezeu.

Și fiindcă am prins a cuvânta despre unele obiceiuri observate la nunțile Românilor, voiu mai însemna încă unul, care de și nu se ține preste toate locurile, totuși în cele mai multe locuri se întrebuintează. Mergând nuntașii mirelui după mireasă poartă un steag, însemnând un lucru, care-l face un Craiu, luându-și soție pe fiica altui Craiu; după aceia trimit înainte trei soli, pre carii numesc Colăcarii, ca să ispitească lucrul, și întorcându-se cu graba înapoi, să spuie craiului său adevăc mirelui, cum stau trebile la crăișoara sa ce va să se mărite, adevăc mireasa. În poarta miresii, carea e legată cu lanț de fier învăluit cu paie stau mulți oameni de păzesc, închipuind ostașii unei crăieșe, care obicei și la Români cei vechi încă au fost. Solii, sau mai bine unul dintre ei, ajungând la poarta miresii prin deosebite cuvinte se silește a ispiți lucrul, așijderea dintre oamenii miresii unui la vorba, și mai multe răspunzându-i, până ce mai pre urmă închinându-i cu plosca, și bând îi da un colac cu care ducându-se toți trei Colăcarii, și ajungând la carul mirelui îl înconjoară de trei ori, dând veste, cum că toate s-ar afla în bună rânduială. — Atât mirele cât și mireasa au pe partea sa câte un om cu carele vorbește, întreabă și răspunde pe partea lor cele de lipsă; aceasta pe unele locuri se numește Vornic, pe altele Martor.

Ajungând cele trei soli, adevăc Colăcarii Mirelui la poarta cea legată a Miresei, unul dintre ei începe a cuvânta către norod într-acest chip:

Ce salt și ce veselie?
Ce lucru poate să fie
Că stați aici adunați,
Dumneavoastră iubiți frați?
Că noi mult loc am umblat,
Și așa încă n-am aflat.
Trei luni sunt de când venim
Ne uităm și nu dormim;
Și așa lucruri tocmito,
Încă nu sunt ivite.
Afară fete jucând,

Feciorii sărind și strigând.
În căși plâns și desfătare,
Tocma ca la un harț mare.
Unde unii învingând,
Saltă întru al său gând;
Dimpotrivă cei învinși,
Stau de durere cuprinși
Noi vedem poarta legată,
Nu ca mare ridicată;
Lângă dânsa multe gloate,
Stând strănse și adunate.

Poarta legată cu paie,
Gloata stă'n cap să ne saje.
Cândind să ne îngrozească,
Caii să ne prăpădească.
Legată cu lanț de car,
Ca să umblăm în zadar,
Și cu funie de fuier,
Doară v'au fost de noi dor.
Drept aceia vă rugăm,
Și sfat sănătos vă dăm:
Să fiți cu noi buni și blânzi,

Că nice suntem flămânzi,
Nici ne temem de voi,
Măcar suntem trei sau doi,
Și voi gloată minunată,
Cu feliu de gătiri armată;
Că a noastră ceată încă,
Vină înapoi adâncă.
Însă nu cu vr'un gând rău,
Să ferească Dumnezeu;
Ci sfârșitul ei bun este
Cum doar ați prins de veste.

Aici răspunde și înșiră multe Vornicul adecă Martorul Miresii, și apoi Colăcariul Mirelui iarăși începe:

II.

Cinstite Vornic de casă!
Spuseși multe, nu ne pasă;
Dumnezeu să te trăiască,
Și graiul tot să-ți sporească,
Nu ne lua cu cuvântul,
Ca și volbura și vântul,
Că să ști cum eă nimică
De câte spui nu ni frică,
Că suntem întregi ca mărul,
Și grăim tot adevărul.
Tânărul nost' Crăișor,
Plin de pară și de dor,
S-au sculat de dimineață,
Și spălându-se la față,
D'o săptămână, de o lună,
Și dintr-această zi bună,
Au luat un bucin mare,
S-au suflat în trei părți tare
Au adunat oaste multă,
Ca de el bine ascultă
Patruzeci de călărași,
Cu cai ce se sparg de grași,
Pedestrași cincizeci și nouă,
Oaste înfocată noă.
Vine oastea înapoi,
Înșirați doi câte doi,
Ca întrecându-ne lîn,
Să fie suta deplin.
Mai mulți cu vr'o doi sau trei
Precum și Dumniata stî,
Noi prin codrii am vânt,
Prin codrii lor am intrat,
Și câmpurile frumoase,
Dumbrăvile răcoase,
Când fu la mijloc de loc,
Stătu oastea toată'n loc.
Găsim o urmă de fiară,
O zână plină de pară.
Craiul ținu iute sfat,
Pre ai săi i-au adunat.
Sfetnicii au sfătuit,
Filosofii au găcit,
Că n-ar fi urmă de fiară
Nici de sălbatecă cară,

Ci de a sa dăruiță
De sus soție iubită.
Așa Craiul lăsa toate,
Adună a sa gloate.
Se făcu cu calul roată,
Și pre noi din oastea toată,
Fiind cu cai mai fugari
Și din gură mai schitaci,
Ne-au trimis mai înainte,
Să călătorim fierbinte,
Și ispitind cu tărie,
Să-i dăm știre de trăsvie.
Noi am venit ca pre vânt,
Pre semnele pre pământ,
Pre a ceriului lumină
Pre raza cea de stea plină,
Și pre urma cea de fiară,
În toate laturi prin țară.
Până'ntr'acest cap de sat
Unde e un pod stricat;
S'au rupt o blană cu mine,
S'am căzut fără rușine,
Căzu și asea soție
Cu asemenea tărie
Până când noi ne-am sculat
Urma ni s'au astupat
Eși o babă zbărcită,
Spre a nost' folos ivită,
Ne spuse să nu ne pasă
Să mergem din casă'n casă
Până la acesta loc,
Unde stă al nost' noroc.
Aici vedem multe fete,
Tițiind pe supt părete,
Multă gloată adunată,
Spre ceva mare gătată,
Urma aici am adus,
Cum mainainte am spus,
Stea inc' aici ne lasă,
Să ne faceți loc în casă,
În curte să ne primiți,
Sau suta să ne pliniți.